

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. XXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

A genere vitæ, ut currendum esset ad mortem, effeceris. Item alio loco dicit: Quid tam ridiculum, quam appetere mortem, cum vitam tibi inquietam feceris metu mortis? His adicias & illud eiusdem notæ licet, tantam hominum imprudentiam esse, imò demeritiam, ut quidam ¹⁹ timore mortis cogantur ad mortem. Quidquid horum tractaueris, confirmabis animum, vel ad mortis, vel ad vitæ patientiam. In vtrumque monendi ac firmandi sumus: & ne nimis amemus vitam, & ²⁰ ne nimis oderimus. ²¹ etiam cum ratio suadet finire, non temerè, nec cum procurfu ²² capiendus est impetus. Vir fortis ac sapiens non fugere debet à vitâ, sed exire. Et ante omnia ille quoque vitetur affectus, qui multos occupauit, libido moriendi. Est enim, mi Lucili, ut ad alia, sic etiam ad moriendum inconspicua animi inclinatio: quæ sæpe generosos atque acerrimæ indolis viros corripit, sæpe ignauos iacentesque. illi contemnunt vitam, hi grauantur. Quosdam subit eadem faciendi videndique satietas, & vitæ non odium, sed fastidium: in quod prolabimur, ipsâ ²³ impellente philosophiâ, dum dicimus: ²⁴ *Quousque eadem?* Nempe experigiscat, dormiam, satiabor, esuriam, algebo, æstuabo: nullius rei finis est: sed in orbem nexa sunt omnia: fugiunt ac sequuntur. Diem nox premit, dies noctem: æstas in autumnum desinit, autumno hiems instat, quæ verè compefcitur: omnia transcunt, ut reuertantur. nihil noui video, nihil noui facio. Fit aliquando & huius rei nausea. Multi sunt, qui non acerbum iudicent viuere, sed superfluum.

EPIST. XXV.

PRÆSCRIBIT de duobus amicis, iuvene & sene, aliter atque aliter cum vtroque agendum: cum illo fortius, cum hoc remissius, ne desperet. Ipsum Lucilium hortatur ad mediocritatem, aut pauperiem: deinde (Epicuri voce) ut sumat sibi *Padagogum*. Fac omnia, tamquam aliquis spectet.

C Q U O D ad duos amicos nostros pertinet, diuersâ viâ eundem est. alterius enim vitia emendanda, alterius frangenda sunt. Vtar libertate totâ: non amo illum, nisi ostendero. Quid ergo? inquis, quadragenarium pupillum cogitas sub tutelâ tuâ continere? Respice ætatem eius iam duram & intractabilem. non potest reformari. tenera finguntur. An profecturus sim nescio: malo successum mihi, quam fidem deesse. Nec desperaueris, etiam diutinos ægros posse sanari, si contra intemperantiam steteris, si multa

Marcum: qui edidit, Mors non vna: versu, inquit, & sententiâ postulante. Ego contra postulem, vetera teneri: deletâ modò particula, sed, quæ versum, an versus, iurbat. Potest enim Heroicus ita esse, possunt & bini Anapestici.

Mors non vltima venit,

Quæ rapit vltima, mors est. Non qua venit, & iam præterit, Mors est: sed illa propriè, quæ rapit vltima, & nos auferit.

19. TIMORE MORTIS.] *Simile epist. lxx. Stultitia est, timore mortis mori. Ibi me vide.*

20. NE NIMIS ODERIMVS.] *Curius lib. v. Fortium virorum est, magis mortem contemnere, quam odisse vitam. Sæpe tædio laboris, ad vilitatem sui compelluntur ignaui. At virtus nihil in expertum omittit. Vltimum omnium mors est: ad quam non pigre ire, satis est.*

21. ETIAM CVM RATIO.] *Quod Stoici volebant, & causas esse sumenda interim mortis. De quo decreto ego Manud. l. iii. Diss. xxii. & xxiii.*

22. CAPIENDVS EST IMPETVS.] *Plinius pa-*

riter, lib. i. epist. xxi. Impetu quodam & instinctu currere ad mortem, commune cum multis: deliberare verò, & causas eius expendere, utque suaferit ratio, vitæ mortisque consilium suscipere vel ponere, ingentis est animi. Adde Senecam epist. xxx. & lv.

23. IMPELLENTE PHILOSOPHIA.] *Quæ reuera non magni facit totum hoc viuere, & in eadem circulari. Lucretius lib. iii. Naturam ipsam rerum loquentem facit:*

Nam tibi præterea, quod machiner inueniamque,

Quod placeat, nihil est: eadem sunt omnia semper.

Si tibi non annis corpus iam mæret, & artus Confecti languent, eadem tamen omnia restant,

Omnia si pergas viuendo vincere sæcla.

24. QUOUSQUE EADEM?] *De Tranquill. cap. ii. Fastidio illis cœpit esse vita, & subit illud rabidarum deliciarum, Quousque eadem? Vox vulgi fuit, & iterum exprimit epist. lxxxix.*

EPIST.

multa inuitos & facere coegeris & pati. Nec de altero quidem fati fiducia habeo: ex-
 cepto eo quod adhuc peccare erubescit. nutriendus est hic pudor: qui quamdiu in ani-
 mo eius durauerit, aliquis erit bonæ spei locus. Cum hoc veterano, parcius agendum
 puto, ne in desperationem sui veniat: nec vllum tempus aggrediendi ¹ melius fuit, quam
 hoc, dum interquiescit, dum emendato similis est. Aliis hæc intermissio eius imposuit.
 mihi verba non dat: exspecto cum magno fœnore vitia reditura, quæ nunc scio cessare,
² non deesse. Impendam huic rei dies: & utrùm possit aliquid agi, an non possit, expe-
 riar. Tu nobis te, vt facis, fortem præsta, & sarcinas contrahe. Nihil ex his quæ habe-
 mus, necessarium est. Ad legem naturæ reuertamur: diuitiæ paratæ sunt. Aut gratui-
 tum est quo egemus, aut vile. ³ Panem & aquam natura desiderat. nemo ad hæc pau-
 per est: intra quæ quisquis desiderium suum clusit, ⁴ cum ipso Ioue de felicitate con-
 tendat, vt ait Epicurus: cuius aliquam vocem huic epistolæ inuoluam. *Sic fac*, inquit,
omnia, ⁵ *tamquam spectet aliquis*. Prodest sine dubio, custodem sibi imposuisse, & habe-
 re quem respicias, quem interesse cogitationibus tuis iudices. Hoc quidem longè ma-
 gnificentius est, sic viuere tamquam sub alicuius boni viri, ac semper præsentis, oculis:
 sed ego etiam hoc contentus sum, vt sic facias quæcumque facies, tamquam spectet ali-
 quis. Omnia nobis mala solitudo persuadet. Cùm iam profeceris tantum, vt sit tibi
 etiam tui reuerentia, licebit dimittas pædagogum: interim te aliquorum auctoritate
 custodi. Aut Cato ille sit, aut Scipio, aut Lælius, aut cuius interuentu perditum quoque
 homines vitia supprimerent; dum te efficias eum, coram quo peccare non audeas. Cùm
 hæc effeceris, & aliqua cœperit apud te tui esse dignatio, incipiam tibi permittere: quod
 idem suadet Epicurus. Tunc præcipuè in te ipse secede, cùm esse cogèris in turbâ. Dissi-
 milem te fieri multis oportet. dum tibi tutum non est à te recedere: circumspece singu-
 los. Nemo est, cui non fatius sit cum quolibet esse, quàm secum. Tunc præcipuè in te
 ipse secede, cùm esse cogèris in turbâ, si bonus vir, si quietus, si temperans es: alioquin
 in turbam tibi à te recedendum est. Istic enim malo viro ⁶ propius es.

EPIST. XXVI.

SENEM se esse, & tamen animo vigere. Fortiter de morte loquitur: quæ sola, inquit, iu-
 dicat an aliquid sit facti. Reliqua, verba sunt: robur & virtus apparebit, cùm animam ages.
 Ab Epicuro clausula: Disce mortem meditari.

MODÒ dicebam tibi, in conspectu esse me senectutis: iam vereor, ne senectutem
 post me reliquerim. Aliud iam his annis, ² certè huic corpori vocabulum con-
 uenit: quoniam quidem Senectus, lassæ ætatis, non fractæ nomen est. Inter decrepitos
 me

EPIST. XXV. I. MELIUS FUIT.] *Grutero*
 assentior, fuerit.

2. NON DEESSE.] *Malim, deesse.*

3. PANEM ET AQVAM.] *Lucanus, poëta pror-
 sum philosophus:*

Discite quàm paruo liceat producere vitam,
 Et quantum Natura petat.

— fatis est populis fluuiusq; , Ceresq;ue.

Euripides:

Ἐπιτὶ δὲ βροτοῖσι, πάλιν δ' οὐδὲν μόνον,

Δημιφῶς ἀπ' ἡς, πῶματος δ' ὕδρηχος;

Nam quid opus est mortalibus, nisi hæc duo,

Cerereisq; fruges, poculumq; puræ aque?

4. CVM IP SO IOVE.] *Ad epistolam c. x. vbi*
hæc Epicuri vox expressa.

5. TAMQVAM SPECTET ALIQVIS.] *Meus*
*& plures scripti, spectet Epicurus: & scito germa-
 num esse. Sunt ipsa Epicuri verba, ad aliquem è suis.*

quem iubet cupisq;, velut se teste & spectatore, vine-
 re. At post ternas lineas non mutabis, & rectè ibi,
 nunquam spectet aliquis. *Vide supra, epist. xi.*

6. PROPIVS ES.] *Quidam, propior: & senten-
 tia est illa, quam & ex vulgata efficias, litterâ addi-
 tā. Istic enim à malo viro propius abes. Propè ab-
 esse ab aliquo, & Cicero & Seneca vsurpant, pro Vi-
 cinum esse. Ipsa autem res est, quæ supra epist. x. Me-
 cum loquor. Caue, inquit Crates, ne cum homi-
 ne malo loquaris.*

EPIST. XXVI. I. MODÒ DICEBAM
 TIBI.] *Quando, aut vbi? Epistolâ xii. in simili*
ætatis argumento, & augmento.

2. CERTE HVIC CORPORI.] *Abest vul-
 gatis vocula, certè: at necessaria est, & quasi corrigit
 & mitigat de prægrandi ætate, & potius valetudine
 ac corpore fracto senem se esse.*

3. VIGET